

РЕЦЕНЗИЯ

от

проф. д-р Борислава Александрова Танева,
НМА „Проф. П. Владигеров“
професионално направление 8.3. Музикално и танцово изкуство,
относно артистичната дейност и активностите на
доц. д-р Десислава Димитрова Щерева и във връзка с
участието ѝ в конкурс за заемане
на академичната длъжност „*професор*“ по професионално
направление 8.3. Музикално и танцово изкуство, обявен в
ДВ, брой 75 от 24.09.2019 г.

Кандидат за така обявения конкурс за академичната длъжност „професор“ по професионално направление 8.3. Музикално и танцово изкуство, публикуван в Държавен вестник, брой 75 от 24.09.2019 г. е доц. д-р Десислава Димитрова Щерева. Нейният професионален принос и дейност в сферата на българския концертен живот е доказан в годините и напълно съответства на минималните национални изисквания към научната, преподавателската и/или художественотворческата дейност на кандидатите за придобиване на научна степен и за заемане на академичните длъжности „главен асистент“, „доцент“ и „професор“, описани в Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и Наредбата за развитието на академичния състав на НМА.

Десислава Щерева завършва Средното музикално училище в Бургас в класа по пиано на Радка Чомакова. Продължава в обучението си в Московската Консерватория „Чайковски“, където е приета в класа по пиано на проф. Зинаида Игнатиева. През 1992 г. се дипломира успешно и продължава двугодишна изпълнителска аспирантура. Лауреат е на национални и международни конкурси, участва в множество престижни музикални форуми в България, Гърция, Македония. Има реализирани компактдискове с произведения от българската и световната класика. Активна и разнообразна е концертната ѝ дейност като солист и камерен изпълнител. Репертоарът на Десислава Щерева е стилово разнообразен и включва както представителни, така и по-рядко изпълнявани произведения за пиано (като ранните седем клавирни концерта от В. А. Моцарт). Основна дейност от професионалната биография на Десислава Щерева са проявите ѝ в клавирно дуо с пианистката Евгения Симеонова.

Създадено през 1997г. клавирното дуо осъществява множество премиерни изпълнения на произведения от съвременни български автори и на творби за клавирни ансамбли от чуждестранни композитори.

Дуото е носител на II награда и лауреатско звание от V Международен конкурс за клавирни дуа в Япония и диплом от IX Международен конкурс ТИМ, Италия.

От 1996 г. Десислава Щерева е хоноруван асистент, от 2001г. щатен асистент в катедра „Пиано“ в ТКДФ на НМА „Проф. Панчо Владигеров“.

От 2015 г. до сега е „доцент“ в същата катедра. Същевременно е и преподавател по пиано в департамент “Музика” - Нов Български Университет, София.

През юли 2013 г. Десислава Щерева защитава докторска дисертация върху творчеството за клавирни ансамбли на композитора Александър Йосифов.

Настоящата рецензия разглежда и коментира групите показатели според изискванията за покриване на минималните национални изисквания към научната, преподавателската и/или художественотворческата дейност на кандидатите за придобиване на научна степен и за заемане на академичните длъжности „главен асистент“, „доцент“ и „професор“ и според представените по тях конкретни доказателствени материали.

Събраните от кандидата точки по отделните групи от показатели са представени както следва:

Група А:

Дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „Доктор“.

Висше училище:

Национална музикална академия „Проф. Панчо Владигеров“, ТКДФ, Катедра „Пиано“.

Професионално направление:

8.3. Музикално и танцово изкуство Диплома No. 28 от 09.07.2013 (НМА)
Докторатът е на тема: „Интерпретационни проблеми в произведенията за клавирно дуо на Александър Йосифов“

Събрани са общо 50 от необходимите 50 точки.

Група В:

По показател 4 – „*Реализиран авторски продукт в областта на изкуствата - филм, спектакъл, изложба, концерт и др.*”

Доц. д-р Десислава Щерева посочва издания от „Gega New“ през ноември 2016 г. компактдиск с „Унгарски танци“ от Йоханес Брамс.

Коректно е цитиран и линк към диска:

<https://www.geganewonlineshop.com/classical-music>

(50г.)

По показател 5 – „*Водеца (самостоятелна) творческа изява, в областта на изкуствата*” доц. д-р Щерева представя следните водещи творчески изяви в областта на изкуствата:

Солист на симфонични и камерни оркестри:

- Солист на Симфоничен оркестър на Държавна опера Бургас, диригент Йордан Дафов. На 4.12.2014г. Щерева изпълнява Концерт за пиано и оркестър №1 от Сергей Прокофиев;

- Солист на Хасковски камерен оркестър, диригент Цанислав Петков на 9.05.2016г. е изпълнен Концерт за пиано и оркестър № 5 ре мажор К 175 от В. А. Моцарт;

- Солист на Габровски камерен оркестър, диригент Иван Стоянов на 12.04.2017г. са изпълнени:

Концерт за пиано и оркестър № 1 във фа мажор и Концерт за пиано и оркестър № 2 в си бемол мажор К 39 от В. А. Моцарт.

На същия концерт звучи и световната премиера на „Звукове и шепот от кристалната гора“ за пиано и струнен оркестър от Ясен Воденичаров;

- Солист на Габровски камерен оркестър, диригент Иван Стоянов на 20.06.2018г. доц. д-р Щерева изпълнява Концерт за пиано и оркестър № 3 в ре мажор К 40 от В. А. Моцарт;

- Солист на Разградска филхармония, диригент Арто Чифчиян - на 25.2.2019 доц. д-р Десислава Щерева изпълнява Концерт за пиано и оркестър №23 A Dur К 488 от В. А. Моцарт;

- Солист на Хасковски камерен оркестър, диригент Цанислав Петков с Концерт за пиано и оркестър №4 К 41 сол мажор на 4 юни 2019 г.

За периода 2014 – 2019 доц. д-р Десислава Щерева представя богата и разнообразна концертна дейност като солист на различни оркестри в страната (Бургас, Хасково, Габрово). Представени са ОСЕМ клавирни концерта. Прави впечатление, че повечето от тях са от В. А. Моцарт като пет от тях (№ 1, 2, 3, 4 и 5) са от доста рядко изпълняваните концерти на композитора.

Като друг достоен принос в дейността на Щерева като пианист откроявам изпълнението на първия концерт за пиано от С. Прокофиев и особено реализацията на **световната премиера** на „*Звукове и шепот от кристалната гора*“ за пиано и струнен оркестър от живеещия във Франция *български* композитор Ясен Воденичаров.

Представени са афиши и програми от съответните концерти.

Според правилника за прилагане на ЗРАСРБ и Наредбата за развитието на академичния състав на НМА цитираните шест изяви носят общо **210** точки (6 x 35 т.), с което значително надвишават необходимия брой от **сто** точки. Въпреки това доц. д-р Щерева прибавя още една изява, а именно Интегралното изпълнение на „*Славянски танци*“ от Антонин Дворжак на Софийски фестивал за камерна музика „Аджитато“ в Студио1 на БНР на 2 ноември 2016 г., съвместно с Евгения Симеонова. Тази изява е определено сред най-стойностните приноси в творческата биография на клавиричното дуо Щерева-Симеонова.

Това носи на кандидатката още 35 точки и по този начин

за раздел В са събрани общо 295 от необходимите 100 точки.

Група Г:

По Показател 13 - „*Водеща (или самостоятелна) творческа изява в областта на изкуствата, която не е основен хабилитационен труд*“

доц. д-р Десислава Щерева представя премиерни изпълнения на български и чуждестранни композитори, организирани по следения начин:

1. Георги Арнаудов - "Вратите на съня" - тихи и приглушени симфонии за струнен оркестър и пиано. Световната премиера е реализирана от камерен ансамбъл „Софийски солисти“ с диригент Иван Стоянов.

Солист е Десислава Щерева. Концертът се състоя на 25 април 2016г. в Централния Военен клуб в София.

Представен е линк към събитието.

(35т.)

2. Рика Сузуки - Концерт за флейта, пиано и камерен оркестър - световна премиера, реализирана съвместно с японската флейтистка Ацуко Кога и камерен ансамбъл „Софийски солисти“ с диригент Иван Стоянов.

Представена е програма от концерта.

(35г.)

3. На форума „Нова българска музика“ клавирно дуо Щерева-Симеонова представят **световната премиера** на **„Дивертименто концертанте за две пиана и струнен оркестър“** от **Красимир Тасков**.

Концертът е на 10.10. 2019г. с камерен оркестър „Орфей“ и диригент Райчо Христов.

(35г.)

4. На 46-тия Международен фестивал „Софийски музикални седмици“ съвместно с пианистите Евгения Симеонова, Йовчо Крушев и Димо Димов са изпълнени световни премиери на седем творби за клавирни ансамбли от българския композитор **Александър Йосифов**.

Доц. д-р Десислава Щерева участва в концерта, изпълнявайки:

„Прабългарски ритуален танц“ за пиано на четири ръце /с Евгения Симеонова/

„Ноктюрно“ и **„Селски танц“** за две пиана /с Евгения Симеонова/

„Античен танц“ за пиано, на шест ръце /с Йовчо Крушев и Евгения Симеонова/

„Токата-концертанте“ за две пиана, на шест ръце /с Йовчо Крушев и Евгения Симеонова/

„Прелюд и fuga № 2“ за две пиана, на осем ръце /с Йовчо Крушев, Димо Димов и Евгения Симеонова/

и **„Концертни вариации“** върху народната песен **„Боряно, Борянке“** за две пиана, на осем ръце /с Йовчо Крушев, Димо Димов и Евгения Симеонова/

Доказателствен материал: линк и афиш от концерта, състоял се на 30 май 2015 г.

(35г.)

Това са **световните премиери** на клавирни творби, които Щерева реализира. Те представляват действителен и значим принос към паметта на българската култура, което оценявам особено високо.

Премиерно за **България** е изпълнението ѝ на „*Концерт за две цигулки и подготвено пиано Tabula Rasa*“ от **Арво Пярт**. То е осъществено в партньорство с цигуларите Йордан Димитров, Евгени Николов. Те са солисти на камерен ансамбъл „Софийски солисти“, диригент е Иван Стоянов. Събитието се състоя в Централния Военен клуб в София на 28.01.2015г. Като доказателствен материал е представена програма от концерта. (35г.)

По Показател 14 “Поддържаща творческа изява или участие в колективен продукт в областта на изкуствата” са представени следните дейности:

1. „Дни на руската клавирна музика“, Бургас, 10.09.2019г.
П. Владигеров – „Шумен“ - миниатюри за пиано;
Глинка – „Ноктюрно“ и „Вариации“ по тема от Моцарт за арфа и пиано
Лядов – „Музикална кутийка“ за арфа и пиано,
Чайковски – „Валс“ из балета „Лебедово езеро“ и
„Валс на цветята“ из балета „Лешникотрошачката“
за арфа и пиано

2. „Романтика и съвременност“
Съвместно с швейцарския цигулар Александру Гавриловичи на 24.06. 2015г. звучи *Концерт за цигулка, пиано и струнни* от Ернест Шосон. Акомпанира Габровският камерен оркестър с диригент Иван Стоянов.

3. На фестивала „Дни на камерната музика“ в Габрово на 13.9.2018г. са изпълнени:
Соната за виолончело и пиано от Бенджамин Бритън (съвместно със Стефан Хаджиев) и
Клавирно трио върху ирландски народни песни от Франк Мартен (с Александру Гавриловичи –цигулка, Швейцария и Стефан Хаджиев – виолончело.)

Доказателствен материал: линк, афиши и програми от концертите.

Трите изяви по показател 14 носят по 10 точки или общо за показателя 30 точки, а за раздел Г общо 205 от необходимите 150 точки.

ГРУПА Д:

По показател 19 - „Рецензии за реализирани авторски продукти или творчески изяви в специализирани издания в областта на изкуствата“ са представени доказателства за 9 рецензии относно концертната дейност на доц. д-р Десислава Щерева от Бисерка Граматикова, Велислав Заимов, Драгомир Мирчев, Милена Моллова, Мориел Георгиева, Лилия Крачева, Екатерина Дочева, Ростислав Йовчев.

Представени са линкове и са посочени страници и издания, в които са направени критиките.

Събрани са общо 90 от необходимите 80 точки за раздел Д.

ГРУПА Е:

По Показател 22 – „Участие в национален научен, образователен или художественотворчески проект“ доц. д-р Щерева представя три дейности:

1. Компактдиск, издание на ГЕГА НЮ, в който са включени емблематичните „Унгарски танци“ за 4 ръце от Йоханес Брамс. Реализиран е през ноември 2016 г. Предоставен е линк към диска.
(15т.)
2. Клавирното дуо Десислава Щерева – Евгения Симеонова осъществява първия студиен интегрален запис на „Славянски танци“ от А. Дворжак за фонда на БНР от български изпълнители. (2017-2019)
(15т.)
Предоставена е служебна бележка от БНР.
3. Участие в творческата работилница по композиция на проф. Стефан Драгостинов в Центъра за култура и дебат Червената къща "Андрей Николов", София.
(15т.)

По показател 23 – „Участие в международен научен, образователен или художественотворчески проект“

1. През март 2015г. Десислава Щерева участва в **Международна научно-практическа конференция „Фортепианный ансамбль в современном музыкальном искусстве и образовании“** („Клавирният ансамбъл в съвременното музикално изкуство и образование“) в Санкт-Петербург - Росийски Държавен Педагогически Университет “А. И. Херцен“, Институт за музика, театър и хореография.

Темата на доклада, който доцент Щерева изнася е „Произведения для фортепианного ансамбля современного болгарского композитора Александра Йосифова: взгляд интерпретатора“

(„Произведенията за клавирни ансамбли на Александър Йосифов през погледа на интерпретатора“)

Като доказателствен материал е представена програмата от конференцията.

(20т.)

2. През септември 2018г. с рецитал „Музика от епохата на султан Селим III“ в Аулата на Нов български университет доц. д-р Щерева участва в откриването на XXIII симпозиум на **СІЕРО** (Comite international des etudes pre-ottomanes et ottomans), където изпълнява премиерно за България осем клавирни пиеси из „Сборник с песни и творби от турска музика“ от г-жа Херцмайнска де Слупно, (издадени в Константинопол от Ф. Адам през 1800 г.), а също и Турски марш, из „Руините на Атина“ от Лудвиг Ван Бетховен (версия за соло пиано), както и „Ориенталската танцборка“ из Четири пиеси оп.10 от Панчо Владигеров и Соната за пиано К 331, A dur от В. А. Моцарт.

Доказателствен материал е програмата от концерта.

(20т.)

По показател 28 – „Ръководство на майсторски клас, ателие или уъркшоп в областта на изкуствата“ доц. д-р Щерева предлага ръководство на Майсторски клас за клавирни дуа по програма „Еразъм+“ в Conservatorio di Musica „F.Morlacchi“ di Perugia, Италия от **2-5. 12. 2019г.** (съвместно с проф. д-р Е. Симеонова)

Дуото Щерева – Симеонова е изнесло и концерт в Консерваторията в Перуджа, за което е представен **Доказателствен материал:** ксерокопие от споразумение между двете консерватории.

Без да омаловажавам значимостта на предложената от доц. д-р Щерева проява, аз не я приемам за оценяване в настоящата рецензия, защото според срока на подаване на документи по така обявения конкурс би трябвало да се предлагат за експертна оценка само дейности, извършени преди крайния срок на конкурса, обявен с ДВ, а именно 2 месеца от обявата. Крайната дата е 24 ноември 2019, а майсторският клас е проведен през декември същата година.

Разбира се, препоръчвам тази международна проява да бъде добавена (със съответно носещите 20 точки за нея) в наукометричните данни за доц. д-р Щерева, когато те бъдат публикувани в регистъра на академичния състав на Република България в Националния център за информация и документация (НАЦИД)

По показател 29 - „Творческа изява в майсторски клас, ателие, уъркшоп в областта на изкуствата”

Доц. д-р Щерева участва като член на журита конкурсите както следва:

1. „Добротворчество“ - конкурс за млади музиканти, художници, писатели и младежи в затруднено финансово положение, София, 16.10.2014 - 21.04.2015

(5т.)

2. На националния конкурс за музикално изкуство „Орфеева дарба“ в София Десислава Щерева журира в пет поредни издания между 2015 – 2019 г.

Всяко от тях е носещо по 5 точки или общо **25т.**

3. IX национален фестивал-конкурс “С крилете на музиката“, София, 2019

(5т.)

По показател 30 - „Награди на конкурси за творчество и изпълнение, дадени от национални професионални форуми и организации“ е представена награда „ЗЛАТНА ЛИРА“ от СБМТД за високи художествено творчески постижения през 2018г. – едно стойностно признание за труда и професионализма на кандидата.

(10т.)

Събрани са общо 130 от необходимите 120 точки за група Е.

Така, общо за групи индикатори А - Е набраните точки са както следва:

Група А	Минимален брой точки – 50	Събрани 50 точки
Група В	Минимален брой точки – 100	Събрани 295 точки
Група Г	Минимален брой точки – 150	Събрани 205 точки
Група Д	Минимален брой точки – 80	Събрани 90 точки
Група Е	Минимален брой точки – 120	Събрани 130 точки

Виждаме, че във всички раздели на таблицата за оценяване доц. д-р Щерева не само покрива, но и превишава със значителен брой точки минималните национални изисквания.

Въз основа на всичко по-горе изложено и във връзка с изискванията на ЗРАСРБ, аз давам своята висока и положителна оценка за работата на кандидата по конкурса. Потвърждавам, че тя изпълнява минималните национални изисквания към научната, преподавателската и/или художественотворческата или спортната дейност на кандидатите за придобиване на научна степен и за заемане на академичната длъжност „професор“ давам убедено своя **положителен глас** за кандидатурата на доц. д-р Десислава Щерева, за заемане на академичната длъжност „професор“ в професионално направление 8.3. Музикално и танцово изкуство.

София, 15 януари 2020 г.

проф. д-р Борислава Танева